

P-Glukos

Blodsocker, Fasteblodsocker

Klinisk kemi

Akrediterad

Provtagningsmaterial

Provkärl

FC-Mix

Provtagningsetikett

ROSA3mL

Fyllnadsvolym (mL)

3

Art.nr. (Inköpsportalen)

5023931

Remiss

Beställs elektroniskt. Kan även beställas på pappersremiss Rutin och Jour. Skrivs ut från sidan [Remisser](#).

Remissuppgifter

Generella remissuppgifter, se Krav på remissuppgifter i Provtagning – Allmänna anvisningar.

Provtagning

3 mL Rosa propp (FC-Mix) (FC-Mixture: Na-Fluorid/EDTA-Na₂ och Citrat/citronsyrabuffert)

Röret måste vändas 10 gånger direkt efter provtagning. Otillräcklig blandning medför hemolys.

För att undvika kontamination mellan rören ska FC-Mix tas sist om flera rör ingår i provtagningen.

Enbart för venösa glukos, kan inte användas på patientnära instrument.

Alternativt rör, se Övrigt.

Provhantering

Innehållet i röret stabiliserar glukosnivån omedelbart.

Röret kan förvaras 24 timmar ocentrifugerat eller centrifugerat i rumstemperatur/kyl.

Förvaring och transport

För längre tids förvaring, centrifugeras provet snarast och plasma pipetteras över i sekundärrör 5 mL 75x13 mm.

Det avhållda röret kan förvaras 3 dygn i kyl, vid längre tids förvaring fryses plasma.

Förväntad svarstid

Analyseras akut, dygnet runt.

Tolkningsstöd

Referensintervall:

Enligt WHO rekommendationer om diagnosgränser 2006 är referensintervallet för fastande, icke gravida, 4,0 - 6,0 mmol/L.

Sluppmässigt (icke fastande) taget P-glukos är normalt <7,8 mmol/L.

Medicinska beslutsgränser:

Diabetes: fP-Glukos $\geq 7,0$ mmol/l eller sluppmässigt vP-Glukos $\geq 11,1$ (kapillärt $\geq 12,2$) mmol/L med samtidiga hyperglykemisymtom.

Graviditetsdiabetes (åtgärdsgräns): $\geq 5,1$ mmol/l

Förhöjt fasteglukos (IFG): fP-Glukos 6,1-6,9 mmol/L

Stress och akut sjukdom, fysisk aktivitet och kostintag påverkar glukosnivåerna.

Indikation och medicinsk bakgrund

Indikationer

Misstänkt hyper- eller hypoglykemi.

Screening kan vara motiverat vid förekomst av tillstånd som brukar associeras med insulinresistens, såsom övervikt/fetma, bukfetma, hypertoni, dyslipidemi och polycystiskt ovariesyndrom. Screening kan också vara motiverat vid typ 2-diabetes bland första- eller andrageradssläktingar. För sjukvården är det dessutom viktigt att regelbundet följa upp glukosnivåer bland personer med tidigare graviditetsdiabetes, IFG, IGT (nedsatt glukostolerans) eller förhöjt HbA1c (≥ 43 mmol/mol) samt bland patienter som behandlas med läkemedel som potentiellt är glukoshöjande, till exempel kortison, eller kraftigt viktökande, som viss psykofarmaka.

Såväl i Sverige som internationellt beräknas att varannan till var tredje vuxen med diabetes är odiagnostiserad.

Medicinsk bakgrund

Efter intag av kolhydrater sker en spjälkning till monosackariderna glukos, galaktos och fruktos. Dessa tas upp genom tarmväggarna i duodenum och ileum, och transporteras till levern. I levern omvandlas glukos till lagringsformen glykogen, alternativt omvandlas det till fria fettsyror som transporteras till fettväven för lagring.

Glukos utgör kroppens huvudsakliga energikälla och eftersom kroppens energibehov varierar kraftigt behöver blodsockerkoncentrationen regleras. Denna reglering sker främst genom hormonell påverkan. Insulin har till uppgift att sänka glukoskoncentrationen, detta framförallt genom att tillse att glukos tas upp i muskler och fettvävnad. Motverkande effekt har hormonerna glukagon, adrenalin, kortisol och tillväxthormon vilka istället höjer glukoskoncentrationen genom bl a glykogenolys.

Glukoskoncentrationen varierar påtagligt under dygnet, men fastenivån för en individ är däremot tämligen konstant (+/- 1 mmol).

NPU-kod

NPU02192 Plasma-Glukos;substratkoncentration

NPU02195 Plasma-(venöst Blod;fastande Patient)-Glukos;substratkoncentration

Övrigt

Info till provtagande personal om inte rosa propp finns:

Rör, 2 mL Grå propp (Natriumfluorid/Kaliumoxalat)

Bör centrifugeras inom 30 minuter efter provtagning pga glykolysen som sänker blodsockret med medel ca 7% på en timme.

Vid längre tids förvaring pipetteras plasma över i sekundärrör 5 mL 75x13 mm.

Det avhållda röret kan förvaras 3 dygn i kylskåp.

Vid förvaring längre än 3 dygn ska plasman frysas.

Endast för laboratoriet

Beställs med analyskod: VPGLU respektive FPGLU

Utarbetad av: Eva Skoglund

Medicinskt ansvarig: Mattias Aldrimer